Ч. 240 (11.491). Львів, пятниця 26. жовтня 1928. Opłatę pocztową uiszczono ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Активізація концесійної політики“.

Львів, 24 жовтня 1928.

Недавно писали ми на томуж місці про поширення концесій для чужинного капіталу в межах СРСР. Тоді наші інформації про цю справу були доволі скупі, бо спиралися на телеграфічних звідомленнях. Познайомившись тепер із більшовицької преси з дотичною постановою Ради народніх комісарів СРСР — вона так і зветься „постановою про активізацію концесійної політики СРСР“ — можемо ствердити та підкріпити вірність всего того, що на тому місці було на цю тему написане.

Між тим, що ми тоді подали і тим, що вичитали з постанови, заходить тільки та ріжниця, що ми подали замало ділянок господарства, призначених більшовиками для нових концесій. Отже з постанови виходить, що для чужого капіталу намічують більшовики такі ділянки: „розрібка кольорових металів, розвиток металевої, зокремаж варстато- і машино-будівельної, паперової, целюльойдової та автомобільної промисловости, розвиток шовкової продукції та всяких консервуючих екстрактів“. Вже з того бачимо, що вся майже тяжка металева продукція готова опинитись у руках чужого капіталу під умовою, якщо він на ті нові концесії піде. Але на тім концесійний терен і обсяг діяльности для чужого капіталу не вичерпується. Бо ось розкриваються для нього ще й перспективи експльоатації сільського і лісового господарства. Більшовицькі специ вспіли вже навіть докладно вирахувати, що концесіонерам можна віддати 13,851.500 гектарів ліса зі загальною річною експльоатацією 8 і пів до 9-ти міліонів кубічних метрів дерева. Зможуть чужі капіталісти вкладати свої гроші на вигідних умовах і в муніципальних установах напр. у будову трамваїв, підземної залізниці в Москві і т. п. Специ обраховують, що в ту останню ділянку моглиб вони вложити до двох міліярдів капіталу.

Отже поле діяльности для чужинних капіталістів незвичайно широке. Але річ у тому, чи вони по концесії радо зголосяться. Бож і досі були концесії і досі деякі закордонні капіталістичні підприємства йшли на них, але довго на позиціях не витримували і відрікалися навіть вложених в інтерес — бож усе вони роблять для інтересу, а не для гарних більшовицький очей! — грошей. До останніх днів, тобто до появи постанови про „активізацію концесій“ остало тільки кілька незначних концесіонарів. Звідкиж візьмуться нові? На те то й появилася постанова про „активізацію“, щоби притягнути нових при допомозі значно поширених привілеїв для них. В чім ті привілеї заключаються? — Про це ми вже писали, але не зашкодить цего і тепер пригадати та дечим доповнити. Чужинні капіталісти дістануть перш за все великі митні полекші на імпорт фабричного устаткування і ввіз закордонних девіз.

Самозрозуміле, що всякий чужинець чи чужинецька фірма зможе вложити свій капітал у підприємство тільки під умовою, що буде мати з нього відповідний зиск. Постанова про активізацію концесій і це бере на увагу.

„При означуванні розміру ділових розрахувань і арендної оплати — читаємо в постанові — доручено Головному Концесійному Комітетові виходити з необхідности забезпечувати відповідну дохідність концесійних підприємств“. — „Відносно тих товарів (вироблених на концесійних підприємствах), головним консументом яких буде державний промисл, в концесійних договорах повинно бути застережене право переважаючого закупна державою частини продукції на основах, які мають гарантувати рентовність підприємств“.

Отже держава сама має концесіонерам гарантувати вже в договорі про концесію рентовність і частинний збут фабричного продукту в межах СРСР, при чім сама вона зобовязується бути першим консументом. Крім цього вже в договорі будуть обезпечувати дохідність концесійних підприємств ще таким чином, що кожному концесіонерові дадуть „з правила право на свобідну реалізацію його продукції“. Іншими словами: чого не закупить у концесіонера сама держава те зможе він свобідно збувати на внутрішньому ринку СРСР. Таким чином витвориться там попри знаціоналізовану державно-монопольну торговлю ще й друга система торговлі, а саме монопольна торговля чужинних концесіонерів.

Більшовики надіються, що віддавши деякі ділянки промислу концесіонерам, вони тим самим зможуть звільнити велику частину свого капіталу та кинути його на ті промислові підприємства, які вестиме далі держава. Але все те покищо тільки мрії. В більшовицькій пресі появляється тепер дуже багато статтей на тему нової концесійної політики, в яких малюється просто чарівні перспективи „грубих“ інтересів для чужинного капіталу. Появляються навіть інтервю з директорами тепер ще істнуючих концесійних підприємств, про сприятливі умовини праці для концесіонерів. А все те має служити засобом пропаганди за чимхутчішим притягненням капіталу до більшовицького промислу.

А всеж таки і між тими пропагандивними статтями та розмовами з більшовицькими економістами і директорами концесійних підприємств є одна така, що не дуже то запалить чужинних капіталістів до нової концесійної політики СРСР. Ось у московських „Ізвестіях“ надруковане інтервю з управителем закордонного відділу Всесоюзної Ради Народнього Господарства Араловим, в якому між іншим читаємо, що більшовицька влада „не глядить на концесіонера як на приватного підприємця, успіхи і праця якого їй зовсім чужі. Ми уявляємо собі роботу концесійних підприємств, як розумну і дружну(!) співпрацю підприємства з державно-господарськими органами“. Іншими словами більшовики бажають запрягти чужий капітал собі на службу. І так червоний економіст Аралов одним місцем свого інтервю геть ослабив те враження, яке могла зробити більшовицька пропаганда на чужинних капіталістів. Вони мабуть таки не підуть на службу до більшовиків.

Тому останній експеримент більшовицької господарської політики з „активізацією“ концесій треба вважати тільки черговою більшовицькою компромітацією в очах цілого світа і в очах всього населення СРСР. „Активізація“ концесій таки не піде, хоч більшовики заплатили за неї дуже дорого, відступивши зі своїх принціпіяльних позицій та давши таким чином черговий аргумент у руки невдоволеної їх власної партійної опозиції.

В каламутній воді...

Вчора подали ми докладний зміст „сензаційної“ статті „Берлін. Тагебляту“ та в нівець звели всі його „знамениті інформації“, без яких з цілої доказової арматури тієї статті навіть шпичка не залишилася. Всі „широкі“ концепції берлінського органу в світлі дійсности вийшли нужденною компіляцією частинно минулої дійсности, а частинно буйної фантазії, як не злої волі.

А всеж таки, хоч як внутрішньо негармонійними, а у висновках бездумними є ті „знамениті інформації“ то її вони найшли живий відгомін у польській пресі. Краківський „Час“ у передовиці „Ревеляції „Берлінер Тагеблят-у“ в руській справі“ відкидає висновки про плани „Ост-Бльок-у“ ген. Ле Ронда, але зазначує, що

„виявлення тих подробиць в теперішній хвилі берлінським щоденником має свою глибшу причину, яку спробуємо відтворити. Прага є закордонним осередком українського націоналістичного руху. На стінах українських шкіл у Чехії не даром висять портрети Петлюри. Є це той рух, якого висловником у нас є д-р Левицький, голова партії УНДО. Є це українська партія, що з кількома іншими меншими руськими партіями стоїть на грунті програми Петлюри і змагає до державної самостійности руських земель [illegible] тим поняттям і Сх. Галичину. Відомо, що пос. Левицький постійно протестує проти приналежности тієї провінції до Польщі. Пос. Левицький ненавидить Польщі, але також навпаки є побориваний совітами і находиться в острій боротьбі з українськими комунізуючими партіями на терені Росії (?!) і Польщі“.

Заграничним осередком тих комунізуючих партій є — подумайте! — Берлін у противенстві до Праги, нібито закордонного центра українського національного руху. До комунізуючих партій належать Українська Партія Праці і Сель-Роб головно Сель-Роб-Лівиця.

„Отже німецький уряд патронує фільсовітському рухові серед українців, підчас коли чеський уряд помагає протисовітським організаціям. Літом відбувався в Берліні зїзд українських делегатів, на якому раджено над методами боротьби в Галичині проти польського уряду і польського громадянства. Його висліди можемо вже тепер відчути в постаті підсиленого руху боєвого характеру в „Січах“ і „Просвітах“. Цілий той зїзд відбувався за відомістю, а певне й за підтримкою німецького уряду, а важко допустити, щоби він відбувся без відома совітського уряду. Інформації берлінського органу, що походять без сумніву з Москви [illegible] закордонному терені [illegible] дипльоматів. Мають вони на меті [illegible] спішити її ліквідацію. Мають її напятнити як підготування війни зі совітами — в очах радикальних партій у Франції й Англії. З тієї точки погляду слід їх оцінювати і тим пояснюється, чому чеську акцію, що найсильніше виступала в літах 1919—1923, вяжуть з уявною місією ген. Ле Ронда. Вся та полеміка дуже близько обходить Польщу. Віддзеркалює вона факт, що оба руські відломи — є знаряддям гри чужої дипльоматії, а гра відбувається на нашій території і за нашу державну територію“.

Так виглядає „відтворення глибших причин „знаменитих“ ревеляцій“ берлінського органу.

У вчорашній статті ми — так сказатиб — осідлали „знамениті інформації“ й „подробиці“ берлінського органу, не вдаючись в тайні цілі дійсної чи уявної акції ген. Ле Ронда. Нині те саме доводиться нам зробити з „відтворенням глибших причин“ краківського консервативного органу, який з першого погляду виявляє крайну ігноранцію в основних питаннях української політики. Перш усього годиться зазначити, що українська національна політика, репрезентована Українським Нац.-Дем. Обєднанням не має ніяких закордонних центрів. Кожному, хоч сяк-так поінформованому в основних питаннях української національної політики, ясно й те, що політичні й орієнтаційні напрямні Українського Нац.-Дем. Обєднання не йдуть в парі з тим українським націоналізмом, якого висловником був пок. Петлюра. Крім того — загально відомо, що центр т. зв. петлюрівської політики находиться саме у Варшаві, а не в Празі. Колиб д-р Дм. Левицький хотів звязатися з т. зв. петлюрівською орієнтацією, то хіба ближче йому до Варшави, як до Праги. До смішностей належить теж „створення“ центра для фільсовітської української політики в Берліні (хіба частинно за винятком Партії Праці, якої духовий голова перебуває в Берліні). Очевидно, літом не було ніякого українського зїзду в Берліні — ні фільсовітського, ні протисовітського — за винятком побуту кількох членів Української Парл. Репрезентації на Міжпарл. Унії. А на зїзді Міжпарл. Унії якраз не було ані одного українського фільсовіта.

Але чому краківський орган понисав такі нісенітниці? — спитає читач. Чи справді в редакції того органу сидять самі ігноранти, які заповняють його сторінки, без огляду на фактичний стан річей, щоби лише подати своїм читачам обовязковий обєм задрукованого паперу? О, ні! Ніщо не діється без причини. Шило вилізло з мішка аж тоді, коли краківський орган заговорив про „піднесення руху з боєвим характером у „Січах“ (які вже давно не істнують!) і „Просвітах“. Завданням краківського органу було звязати уявний зїзд фільсовітських діячів зі „Січами“ й „Просвітами“, щоби стягнути на них репресії, які вже й почалися. Ось мотиви тонкої гри!

„Прихильний“ кореспондент берлінського органу нагородив нісенітниць про „Західньо-українську Республику і Східний Бльок“, повагою органу, в якому виступив, хвилинне [illegible] відгомін в [illegible] у Німеччині [illegible] державах [illegible] Польщі й Чехо[illegible] Рад. Союзі [illegible] Румунії [illegible]

спільного знаменника: до боротьби зі „Січами“ і з „Просвітами“.

Велика гра, тонка гра! А боротися зі всіми проявами українського життя треба, бож „оба руські відломи — фільосовітський й протисовітський — є знарядям гри чужої дипльоматії, а гра ця відбувається на нашій території і за нашу державну територію“.

Тут закопана собака! Тут знімаються високі буруни „каламутних вод, які мають залити українське життя. Пливуть ті брудні, каламутні води широким руслом „Берлінер Таґеблят-у“ і „Час-у“, але не знати, де їх джерело: в Москві, Варшаві, Берліні, Празі чи в якомусь осередку мeросійської еміґрації. Та йона їх мета: застанити ті держави, в яких опинився український нарід після найбільшої війни, до здавлення українського народу й його життя.

1868—1928 — 60-літній ювилей Матери-Просвіти. Сповнім наш обовязок супроти неї. А сповнимо його, коли станемо її членами і зложимо двозолотову вкладку.

Ще про кооперацію.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 22. жовтня 1928.

Ледви відбулося в Луцьку свято кооперації, на якому зкооперативізовані маси показали, до чого вони прямують, як уже в польському кооперативному таборі почався контр-рух. Уже мобілізуються сили до наступу на українську кооперацію, укладаються нівеляційні пляни, робиться натиск на адміністрацію.

Мовляв: „держи й не пускай“.

Здавалобся, що кооператорам повиннаб присвічувати перш за все ідея кооперації. Тимчасом, у тих польських кооператорів, які при певній державній підтримці перекинулися на Волинь, ця ідея займає одно з останніх місць. На першому плині в них, як виявляється, стоїть інша ідея — польонізаційна; на другому — ідея власного істнування. Ідея ж кооперації є не більше-не менше, як лише засобом до осягнення цих перших двох ідей.

Розвиток української кооперації стоїть на перешкоді до осягнення згаданих цілей польських кооператорів на Волині. Політичні чинники підтримують їх остільки, оскільки вони виконують їхні завдання. Чи навпаки, даючи їм можливість істнування, слушно вимагають від них певної роботи для „політики“.

Тут-то починається драма авангарду польської кооперації та всі його антикооперативні пляни.

Протиприродність польських кооператив на українських землях очевидна. Насаджуються вони згори, за державні гроші та людьми, які нічого спільного з українськими масами не мають. Ці маси зкуснвши благодати польських шкіл, соймиків, громадської господарки і т. д., з таким самим „довірям“ поставилися й до польських кооператив. Вроджений інстинкт підсказав їм: бережися й обминай — це пастка.

Так селяни і роблять.

Для притягнення їх польські кооператори почали шукати серед українців свого роду нагоничів — дрібних службовиків. Не помогло. Тоді почали творити „мішані“ кооперативи, в яких ласкаво садовили податливих українців з титулами: членів управи, заступників голов і т. д. І це не помогло. Залишалося змусити маси кинути думку про власні кооперативи. Засобами до цього мали бути: всілякі перепони на організаційному шляху й відмовлення в кредитах, які були кинені на польську кооперацію, щоб могла вона заімпонувати й привабити дядька. В відповідь на цей засіб українці викинули гасло самовистарчальности.

А тим часом з польською штучною кооперацією робилося таке: „Рольнікові“ треба було робити „золотові“ вструкування, щоб утримати при життї. „Осада“ збанкрутувала й зачиняється. В інших польських кооператорів товари розходяться дуже мляво і т. д.

Звідси й хвилювання польських кооперативних діячів Волині. Бачучи, як земля висовується зпід їхніх ніг, вони роблять натиск на адміністративні чинники в імя нібито державних і кооперативних інтересів — натиск у напрямку нищення української кооперації. І політично-адміністративні органи влади, пересякнуті хоробливими мріями про спольщення українських мас, йдуть по лінії інтересів цих польських псевдо-кооператорів.

Власне в наслідок їхніх заходів у вовідських колах знов повстала думка про створення окремого для Волині ревізійного Союза кооператив, звичайно, польсько-українського, з ясною метою: відірвати українські кооперативи від рідного львівського центру й цим збезсилити їх, а взявши їх під вплив польських кооператорів-ревізорів, потроху зліквідувати. Одночасно форсується думка знов таки про спільне святкування дня кооперації. З цею метою в „Пш. Волин.“ зфальшовано промову на українськім кооп. святі 7. 10. ц. р. Переконавшись, що українські зкооперативізовані маси ніколи не згодяться святкувати разом з ними в червні місяці, представники польської кооперації погоджуються вже святкувати разом з українцями в осени. Аби тільки „спільно“, себто аби тільки під їхнім, а властиво реґіонально-адміністративним проводом.

З метою „обміркування“ цих питань про „всплуження“ кооперації воєвода має — як кажуть — цими днями запросити до себе представників української кооперації.

Чималу ролю в ліквідації незалежної української кооперації відограють українці-реґіоналісти. Їм нарешті вже необхідно показати, що вони мають якісь впливи та щось роблять, — показати хочби геростратовим способом: зруйнуванням національно-господарчої будівлі. Але не вільно цього робити ні українським справжнім кооператорам ні зкооперативізованим нашим масам. Врешті, наші маси на таке самовбивство ніколи не підуть. А тих політиканів, які за совєвицю схочуть вбити українську незалежну кооперацію, так само відкинуть від себе, як відкидали досі.

В. Островський.

За Бурґенлянд.

Справа Бурґенлянду в австрійському парляменті.

Промову мадярського премієра міністріа графа Бетлена, виголошену в неділю 14. ц. м. в Еденбурзі, в якій він різко висказався про нібито несправедливе вирішення західних кордонів Мадярщини, зустрінуто в Австрії з великим схвилюванням. Виразником цього схвилювання політичної опінії була велика політична дискусія, що вивязалася в цій справі на останньому засіданні австрійського парляменту.

Дебата почалася від інтерпеляцій парляментарних клюбів, починаючи від крайніх націоналістів, а кінчаючи соціял-демократами. У відповіди на ті інтерпеляції виголосив канцлер Зайпель велику промову, в якій насвітлив відношення уряду до порушеної справи. У своїй відповіди оперся він на венецькому протоколі з 13. жовтня 1921 р., в якому за обопільним порозумінням Австрії та Мадярщини признано першій деякі округи західної Мадярщини, обіцяні Австрії ще в сен-жерменському та тріянонському договорах. Офіційна назва протоколу звучала: „Протокол, управлюючий австро-мадярське питання. Постанови протоколу, заключеного на пропозицію італійського міністра закордонних справ маркіза дельля Торетта, зобовязався мадярський уряд оголосити окремими друкованими оповістками та афішами населенню дотичних округів“. Ця остання обставина дала канцлерові Зайпелеві притоку висловити таку думку у відповідь на недавню промову гр. Бетлена:

„Не можу собі представити, щоб мадярська влада могла зобовязатися оголосити друкованими афішами населенню країни, яка була ще тоді всецілo в її руках, що по думці договору між обома урядами ця країна переходить в австрійське державне посідання, — без того, щоб та сама мадярська влада дійсно не погодилася на таке вирішення територій у повному обємі дотичних статтей протоколу“.

Для більшого та виразнішого пояснення свого становища до справи відчитував канцлер Зайпель численні виїмки зі згаданого протоколу, що стверджують апробату істнуючого територіяльного стану мадярським урядом. Навів він також відповідь мадярського міністра закордонних справ на демарше австрійського посла в Будапешті. У своїй відповіди опрокидував згад. міністер актуальне значіння проблеми Бурґенлянду, видвигненої в промові Бетлена. Всеж таки він стоїть на становищі, що його вітчина не зречеться ніколи своїх прав до втрачених західних окраїн, хоч Мадярщина зреклася їх на користь Австрії у венецькому протоколі.

Така відповідь очевидно не заспокоїла канцлера Зайпеля. Кажучи про можливі майбутні ускладнення у звязку з таким ставленням справи в мадярських правительственних колах, висловив він думку, що колиб узагалі дійшло до ревізії австрійсько-мадярських кордонів, то ледви чи покінчилосьб на тій одній ревізії.

Закінчив Зайпель свою промову запевненням, що Австрія не має ніяких основ побоюватись на випадок можливої ревізії австрійсько-мадярського кордону. Населення Бурґенлянду — заявив він — вже й тепер може заманіфестувати свою незломну волю залишитися й надальше в межах австрійської республики.

Сім мільйонів українців у Польщі мусить дати для „Просвіти“ в ювилейному її році сім мільйонів членів. Вкладка лише два золоті.

І. СВЕНЦІЦЬКИЙ.

35 літ наукової праці.

З приводу ювилею проф. Кирила Студинського.

Дня 4. жовтня ц. р. завершив голова Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові першу копу літ свого життя та спокійно схилився зажинати першу жмінку першого снопа другої копи. Бадьорий, дужий, гарячий — не чує подиху осени, що хоч осяяна ясним промінням сонця життя, то всеж таки вже холодить і молодніє подувом морозного сіверу, що зиму нам несе. Хайжеж він у доброму здоровлю для слушної справи обставить оборогами і стиртами та наповнить засіки невеличкого убогого обійстя Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, щоб було чим численній челяді західно-українського роду перезимувати, яр обійти, передновок перебути та до нового збору перетрівати.

Вже шість літ хозяйнує професор Студинський як голова Наукового Т-ва ім. Шевченка майном найстаршої української наукової установи, що колись одинокою була для всієї України. І веде він це хазяйство так, як тільки може це вчинити дійсний газда, що оком своїм усе бачить, ухом усе чує, розумом зміркує та силою і роботячістю своєю все зробить. А роботи дійсно чимало було, є і буде в Науковому Т-ві. Сплата перевальоризованих довгів і зобовязань Т-ва; поповнення друкарні, переплетні, бібліотеки і музею; забезпека видань секційних і загальних — усе те так тісно звязане в один великий вузол фінансової спроможности Т-ва, що розвязати його може тільки справжній хазяїн-економіст. Без економії не могло бути Т-ва, без Т-ва не може бути наукової праці, бо не булоб навіть найміzернішої плати за неї, бо працівникам науки не булоб чим покрити найдрібніших видатків на доконечні річи, звязані з їх научною роботою.

За благодатних часів головування в Науковому Т-ві ім. Ш-ка у Львові проф. Михайла Грушевського можна було розвивати справді велику науково-видавничу діяльність, бо були на це найріжніші джерела доходу: краєвий сойм давав щорічну допомогу, центральне правительство рівнож давало — і щорічно, і на особливші цілі; ц. к. видавництво шкільних книжок було постійним дуже добрим клієнтом друкарні і переплетні Т-ва; патріоти-діячі з Великої України рівнож не жаліли своїх рублів, що тоді йшли по парітету золота. Це були благодатні часи, що не вернуться вже мабуть ніколи...

Проф. Студинський перенняв ведення Наукового Т-ва після світової війни і польсько-української, коли то по майні Н. Т. ім. Ш. перекотилася тяжка теліга не стільки війни, скільки національної ненависти чорносотенного яничарства. Знищений „Академічний Дім“, здемонтовану і здекомплектовану друкарню, невповні впорядковану книгозбірню і музей, розсипану й розбиту горстку наукових дослідників — усе те належало зібрати, впорядкувати, доповнити, оживити і тісно звязати в одну органічну цілість. Старались за те по змозі своїй попередники проф. Студинського в уряді голов Т-ва, але кожний з них по свому темпераментові, з особлившої точки погляду на справу. Щойно Кирило Студинський підійшов до справи як справжній хазяїн, що за все дбає — і за дрібницю, і за велике — з однаковим запалом, бо завсе памятав за те, що з малого зерення велике дерево виростає.

Очевидно, що іноді в пересердю за занадто помотані справи в Н. Т. і. Ш. запальчивий чорнороб-голова і вилаявся за те, що вже не могло відстатися, та яке сталося за часу дійсно особливо тяжких умовин воєнної і повоєнної гарячки нашого галицького життя. Але хто з нас не лаявся, а навіть і святі іноді пересердям грішили, а всеж таки у святости сяють! Тому нехай-же і не забудуть ті, кого зачіпило крепке слово нинішнього голови Н. Т. і. Ш. Кінець-кінців фінансовий стан Н. Т. і. Ш. сьогодні такий, що в „Академічному Домі“ живе українське студентство; друкарня, що правда, не дістала ще з Києва вивезених 1915 р. царськими військами і зовсім вже зужитих друкарських машин, але справила дві машини до складання; книгозбірня поширилася на чотири просторі кімнати; музей одержав фахового музеольога; наукові співробітники Н. Т. і. Ш. можуть уже дещо більше заробити за свою працю, а переплетня і книгарня запрягають усі сили, щоб заробити дещо на потреби української науки в Галичині, бо підмог нема ніяких.

Треба зазначити, що проф. Студинський був в останньому часі в Києві в Академії Наук, як її член, та в Харкові на правописній конференції і в справі книгообмінної торговлі та в справі вивезених машин. Раз він був і в справі опери свого покійного тестя Наталя Вахнянина, що її мали ставити на Вел. Україні. Одначе, на жаль, Науковому Т-ву ім. Шевченка ще й досі не повернено рівновартости ціни з 1914 р. за дві добрі нові друкарські машини та мабуть далеко не все запотребування книгозбірень Великої України у виданнях Н. Т. і. Ш. й інших галицьких наукових і літературних видавництв покрито через книгарню Товариства.

Скажу ще, що проф. Студинський уважає за зовсім природне, що книгозбірня Н. Т. і. Ш. має завдання всеукраїнської установи, подібно, як „Оссолінеум“ виконувало завдання всепольської установи повних сто літ після розбору Польщі. Іншими словами сказатиб — Студинський як голова Н. Т. Ш. є прихильником якнайширшої української культурно-національної праці установи, яку він веде. Від цієї програми не зможе відступити ані один його наслідник в Науковому Т-ві ім. Ш-ка у Львові.

(Докінчення буде.)

На економічні теми.

На передодні свята ощадности.

Вже в найблизчих днях мають в постепенній черзі розпочатися як у Львові, так і в повітових містах, а накінець і в наших сільських громадах пропагандові обходи „Дня і місяця ощадности". Відповідно до ширини й позаги нашого кооперативного руху та величезних завдань, практично ще незаторкнених, які прийшла вже давно пора поставити в його розвиткову програму, треба всім вдумливим, на національний інтерес чутким, а в першій мірі особисто звязаним з нашим приходнім життям доложити всіх зусиль, щоби користь з тих свят була наскрізь позитивна. А це вповні можливе.

Що правда, згадані свята вийшли з огляду на внутрішній хистам і деякий зовнішній розмах зовсім добре вже в минулім році, навіть — слід це признати — краще, ніж згори можна було надіятися. В цілім краю порал перший виявився велике заінтересування для справи, заповідався рух, якого значіння для нашого економічного розвитку просто колосальне. Все те ділося минулої осени. Але нечайно прийшла велика виборча кампанія до варшавського сойму, що затягнулася на цілі місяці. Вона мимохіть виявила неоден жахливий образ у системі нашого внутрішнього організаційного життя, вона й відвернула увагу всього нашого громадянства в інший бік. Таким робом пропагандова акція відразу спаралізувалася, а започаткований рух лишився покищо невикористаний.

Але сьогодні, напередодні другої з черги серії святкувань всенародньої „ощадности", вже нікому тямучому не можна злегковажити наших найживотніших, найбільш пекучих суспільних, культурних, господарських, а тому найвищих національних закликів дня, звязаних з тими обходами. Вистане кожному з нас привести собі на увагу, що від успішної пропаганди масових ощадностей, складаних у своїх економічних установах, що-тільки починається систематична та стихійна, зовні може й непамітна мобілізація рідного капіталу — новочасна раціональна організація народу. При наших ембріональних щодо скалі життя відносинах стоять просто неймовірні перспективи внутрішнього національного розмаху, оскільки до намічченого діла поставляться з належним зрозумінням та непохитним переняттям не тільки всі кооператори, але й ширший загал української інтелігенції.

Булоб без сумніву на часі розкривати також всілякі можливі моменти, що в більшій або меншій мірі стоять на перешкоді розвиненню на велику, всенародню скалю преважної фінансової пропаганди, щоби кріпко й на цілий ріст поставити наше кооперативне життя. А-же нам потрібний масовий настрій, відповідно спрямований. Бо наш навіть дуже діяльний загал заправлений до твердої та сірої буденщини так, що просто відвик чи зовсім іще не навик до ставлення кращих гороскопів не тільки для себе особисто, але й для цілої нації. Наше сучасне, особливо старше покоління вже навіть не в силі зрозуміти власної історичної геройської ролі, котрої суть лежить саме в матеріяльних і життєвих обмеженнях нашого часу. Тому її своєрідна світоглядова безпретенсіональність, коли не затурканість, осолоджувана вряди-годи мінорним гумором, мабуть виключає зрозуміння того, як недалеко від нас, як просто під рукою стоїть нам могуча в економічнім змислі національна позиція. Ця позиція на ціле небо перевищує теперішній стан наших досягнень.

Але народові конечно потрібно передовсім хотіти цю позицію займити. Обовязком інтелігенції тут співділати. Співділати можна сміло і навіть з ентузіязмом, бо нема другої царини, на якій незначна робота моглаб бути понятніша для цілої нашої батьківщини.

Чимало інших рефлексій тиснеться під перо, але може краще буде пізніше, при дальшій нагоді, їх висказати. Тимчасом видимося, що святкування самопомочи праці рідних, українських мас, під кличем організації ощадностей, відбудеться в ніяк не в сотках, але в тисячках наших сіл та що з проповідниць усіх церков, зпонад вічнитових і викладових столів усіх шкіл, читалень, кооператив і всяких інших товариських згуртувань залунає і понесеться кріпкий, бренливий у відрадні наслідки голос до міліонів живих земляків, голос практичного освідомлення, що до гаразду й волі дійдемо тільки шляхом ощадности і праці.

Ю. Гірняк.

Вісти з „Рідної Школи".

На днях львівська Шкільна Кураторія розіслала до всіх приватних шкіл обіжник з програмою свята десятиліття відновленої незалежности польської республики. Програма того свята та сама, що й для польських шкіл. Тому що виконання такої програми нарушувало би болючо національні почування української молоді, пороблено старання в Кураторії і Мін. Освіти в справі відкликання згаданого розпорядку.

На осінь цього року проєктувала „Рідна Школа" зїзд своїх середньошкільних учителів з науковими педагогічно-дидактичними і методичними рефератами. Програма зїзду обіймає також загальні справи української школи, як її перестрій, становище нашого громадянства до „Рідної Школи" і її учителів серед громадянства і т. і. Однак з огляду на те, що 2. листопада відбудеться загальний зїзд відпоручників „Рідної Школи" науковий зїзд учителів переложено на пізніше.

В останніх часах помітнішим став рух у Видавничій Комісії „Рідної Школи". Крім шкільних підручників, які постійно Комісія видає, постановлено видати серію творів письменників, призначених на шкільну й домашню лектуру. До друку пішов вже вибір оповідань М. Черемшини. Зі шкільних книжок, виданих товариством, отримав від Мін. О. апробату німецький учебник для II. гімн. класи проф. Юрія Рудницького, а сподівана є апробата для латинської граматики на I. і II. класу і аритметичного задачника д-ра Ром. Цегельського для вищих клас початкової школи і нижчих клас гімназійних. Приготовляються оригінальні латинські вправи для I. класи проф. М. Панчуком.

Мимо дуже скрутного фінансового положення „Рідної Школи" праця у всіх її агендах іде засадно без зміни. І учительство і службовики сповнюють бездоганно й витревало свої обовязки в надії, що наше громадянство не допустить до руїни рідного шкільництва. Звертається увагу нашим зичливим землякам, що давніше кожна осінь була богатша на жертви „Рідній Школі", ніж цього року. При добрій волі й ініціятиві можна в осени зібрати дуже богато жертв на „Рідну Школу".

Хуліґанство.

Напад на сель-робівського посла.

Перед двома днями польська преса принесла таку нотатку з Варшави:

Міністерство внутрішніх справ одержало зі Станиславова відомість про напад, якого жертвою впав український посол Хам. Той посол прибув до Станиславова відбути віче. В хвилі, коли опускав двірець, напали його три осібняки і важко побили його до крови. Прізвища напасників є устійнені. Правдоподібно маємо тут до діла з порахунками на політичному підкладі.

Відомости про хуліганський напад на пос. Хама подали ми перед двома днями, однак найбільше цікавило нас освітлення мотивів і причин цього нападу. З Варшави подають, що „правдоподібно маємо тут до діла з порахунками на політичному підкладі". — Видно що так, бо коли пос. Хам є політичним діячем, то певне, що й напад на нього має політичний підклад. Цікаво тільки, хто, який політичний чинник є інспіратором того нападу! І тут наступає мовчанка у варшавських інформаціях. А нападу — по нашим інформаціям, довершили такі „політичні діячі": Мехель Урман, Шає Шнаґер і Маєр Кукер, всі три відомі в Станиславові хулігани, які з політикою не мають нічого спільного. Взагалі на „повитання" пос. Хама явився на двірці гурток шумовини, головно жидів — бандитське ремесло в Станиславові, заступлене в першу чергу жидами! — в кількости до 15-ти осіб, які пос. Хама не бачили й не знали. Скоро тільки пос. Хам вийшов з перону, кинулись на нього хулігани й почали бити.

Тепер цікаво булоб знати, чиїми наповдаснинами вони виступали, в чиїм імени управляють вони бандитизм?

Ми не є прихильниками пос. Хама. Навпаки, поборюємо сель-робівство, особливо того покрою, який заступає пос. Хам, однак в імя громадського добра, моралі й культури мусимо якнайгостріше запротестувати проти таких засобів „політичної" боротьби.

Обовязком чинників, що з уряду стоять на сторожі публичної безпеки, є вияснити цю справу та покарати дійсних спричинників цього безпричинного хуліганського нападу, бо все вказує на те, що „*інші згадані були за сценою*".

Відгуки дня.

На теми кооперації.

II.

Є наприклад десь на світі дві кооперативи. Одна з них потребує друків, друга такі друки друкує. Ясно як божий день, що перша кооператива замовить у другої друки, бо це є кооперативною засадою, конечністю і... приличністю Колиж друга кооператива крім друків друкує ще й часопис, то перша кооператива має право домагатися, щоб друга кооператива поміщувала їй у часописі оповістки, заклики, заяви, статті і т. п. поучення до дітей. Друга кооператива це дуже радо робить, бо має від першої замовлення, а тим самим і прибуток. Може тоді оплатити складачів, купувати нові машини, замовляти папір, а з менших видатків: оплатити світло, опал і редакторів.

На світі може воно так і є, але не в нас. Не тому, щоби в нас не було двох подібних кооператив, але тому, що ми живемо не дуже „на світі".

Коли йде про видрукування ріжних довжелезних закликів, покликів чи маніфестів, кооператива ч. 1. знайде напевно кооперативу ч. 2 і попросить видрукувати, але коли йде про десятки тисяч друків, кооператива ч. 2 дасть це зробити в приватного підприємця.

Щоби не бути голословним наведу факт:

Одна з наших кооперативних централь дала вибити стотисяч друків у приватного підприємця, а не зробила цього в одній з наших кооперативних друкарень, яка видає один з українських денників.

Чому? — спитаєте Шан. Читачі.

Відповідь, щоправда важка, але відповісти все таки можна.

Бо... бо... бо так і вже.

Галактіон Чіпка.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·50—8·88·00, канадійський долар 8·81·50—8·82·00, чеська корона 0·26·33—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·71·75, фунт штерлінгів 43·40·00—43·75·00, радянський червінець 26·00—27·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·40·00—34·70·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·80·00, 10 російських рублів 46·80·00—47·00·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·77·00—1·80·00, російський рубель 3·00·00—3·10·00, копійки за рубель 1·50·00—1·55·00.

Збіжа.

Пшениця дворська 45·25—46·25, пшениця селянська 42·75—43·75, жито галицьке 34·25—35·35, ячмінь галицький броварняний 35·50—36·50, ячмінь на мливо 29·00—30·00, ячмінь пастівний 35·50—38·25, овес галицький 31·00—32·00, кукурудза румунська 44·00—44·50, бараболя промислова 6·00—6·50, фасоля біла 65·50—70·00, фасоля кольорова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 53·00—63·00, горох пізний 32·00—34·00, бобик 33·00—35·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 34·25—38·25, сіно солодке краєве пресоване 18·00—20·00, солома пресована 5·00—5·25, гречка 33·00—34·00, льон 64·50—65·00, дубінь синій 21·50—22·50, ріпак озимий 70·00—72·00, мука пшенична 50 прц. 69·00—70·00, мука житна 65 прц. 52·00—53·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 22·50—23·00, отруби пшеничні 23·00—23·50, крупи гречані 70·25—72·25, пшоно 80·00—82·00, крупи ячмінні 47·00—49·50, пенцак 47·00—49·00, просо краєве 39·00—40·00, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 220·00—250·00, мак синій 125·00—135·00, мак сивий 100·00—110·00. Мішки джутові виробу Страдом Чарта 1·68—1·72, мішки ужиткові добрі 1·25—1·42.

По широкому світі.

Німецький посол у Варшаві Раушер має перенестись на амбасадора до Москви, а на його місце має прийти нім. посол з Білгороду.

У Празі зібралася міжнародна нормалізаційна конференція, де є 90 делегатів з 14 країв і 5 технічних комісій.

Відчинено сесію скупщини.

Студенти-антисеміти у Відні зруйнували редакцію жидівського журналу „Ацест".

Зі спортового життя.

Змагання атлетів у цирку Корнацького.

У вівторок дня 23. н. м. станудо проти себе 5 пар атлетів. Поодинокі висліди такі: Півецький—Штайнбах після 25 мінут боротьби нерішене; Пошон—Льонціг, перший вийшов переможцем у 25 секундах. В третій парі чех Прохаска положив поляка Валюшевського. Найцікавіша боротьба велася між поляком Штеккером і американцем Бен Сансоном. Після півгодинного лужання американський черевань положив Штеккера при помочі недозволеного хвату. Комісія не признала йому переваги; в дальшій боротьбі Штеккер положив Бен Сансона.

НОВИНКИ

— **Новий чехословацький консуль у Львові д-р Ірасек** відвідав нині нашу редакцію.

— **Сила сугестії.** Від часу як у всій пресі появились звістки про будівельні катастрофи в ріжних европейських містах, львівські громадяни проходжуючись щовечора по Академічній вулиці, споглядають тривожно на незакінченого першого львівського (8-поверхового!) дмародера. На розі вулиці Академічної та Хорущини можна чути голосні уваги на тему, що хто зна ,чи й на цю камяницю ось-ось не прийде черга.

— **Бандитизм.** В околиці Ковля поліція після 10-годинного острілювання зловила ватагу, що має на совісти кілька вбивств: її члени здебільша селяни. — Бандит з околиці Ніска, Франц Козловський, бачучи, що поліція вистежила його співучасть у вбивстві та грабіжі, сам утопився в ставі, попрощавшись з родиною. — Між Красною і Надвірною напали бандити на селянина Павлюка, коли їхав возом.

— **Катастрофи.** Між Скарнєвицями і Торунем зударились два поїзди; 12 ранених. — В околиці франц. міста Гренобль виляли ріки і прорвали гать на Ізері; на просторі 200 км. повінь.

— **Патріотичні „ґуралі".** У Закопанім зібрався громадянський комітет, що мав приготовити прилюдну манифестацію з приводу приїзду польського президента. У комітеті взяли участь місцеві візники та „ґуралі". Одні та другі почали дискусію з того, яку вони дістануть плату за участь у цьому святі. Що сказала би польська преса, якби таку заяву почула від наших верховинців?

— **Археольогічна нахідка на Покутю.** На днях був в с. Раківці коло Городенки найдений случайно великий скарб. Находиться аж 200 кільограмів срібних монет першої половини XVI. ст., головно з часів Жигмонта I. польського та Альбрехта князя бранденбурського. Гроші були зложені в горшках, які селяни несвідомо їх вартости побили, з яких коло 20 монет закупив проф. Петро Франко для музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.

— **Ріжні вістки.** У Відні відчинили міжнародню телефонічну лінію Відень-Брно-Прага. — У Кірсіі пануе „бубонна" чума; на 69 випадків недуги 47 смертних. — По звісткам білгородської преси остаточно рішений шлюб царя Бориса з італійською княжною Джованною, що відбудеться весною. — З нагоди 10-ліття [illegible] ської державности 482 осіб дістали хрести „віртуті мілітарі". — Ліндберг вибрався літаком на місяць у Мексик, щоби в горах стріляти медведів. — Бувш. бельгійський премієр соціяліст Вандервельде приїхав до Ріо де Жанейро з [illegible] — У Дабліні помер [illegible] у віці 36 літ, а [illegible] медаліль, що прожив у неволі 26 літ. — [illegible] до старости, бо мав 38 літ. — [illegible] популярніший французький [illegible] [illegible] мусів [illegible] — [illegible] [illegible] Бельфорі [illegible] фабрика [illegible]

того, як усі робітники розійшлись; 1 убитий, 1 ранений.

— Рекорди. 3000 долярів коштує одно місце на „Цепеліні", що вертається з Ню Йорку до Берліна. Покищо купило їх 12 осіб. — На московській головній почті найшли в мішках, присланих з почтових відділів цілі скирти листів, що лежали там віддавна, перекази на гроші і гроші. Так каже „Рабочая Газета" з 16. ц. м. — У місті Мобеж арештували бельгійця Ванкеркавена, який признався, що за останні 3 місяці украв у Франції та Бельгії 340 авт. — Білоруська державна комісія в Минську звільнить 2000 урядовців, які досі навіть не починали вчитись білоруської мови.

— Всесвітнє кіно. Еспанський король Альфонс XIII. згодився виступити в балакучій фільмі. — Поправу у франко-німецьких взаєминах відчувають і в кіновім світі: цього року французька синдикальна палата сподівається ввести до Німеччини 90 франц. фільм. — Польський державний інститут експорту склав комісію, яка має обдумати способи, як збувати польські фільми на чужині. На це є, на нашу гадку, тільки один спосіб: подбати за такі фільми, щоби чужинці мали охоту їх оглядати. — У Балтиморі глухі відвідувачі кіна запротестували проти голосних картин, яких вони не розуміють. — Америка має 3-літнього кінового актора Давіда Лі, який здобувши успіх у фільмі „Співак-пяниця" підписав з одною фірмою контракт на 3 роки і виступить у новій картині разом зі славною собакою Рін-Тін-Тіном. — Російського режисера Д. С. Монка, що виїхав з Берліна до Ню Йорку завернули назад, хоча в 1926 р. він був там і ставив голосну пєсу „Распутін і цариця"; причина — недостача потрібних документів.

— „Студентська революція". У звязку зі заведенням на румунських університетах т. зв. „нумерус клявзус", відбуваються в Будапешті та Дебреціні протестаційні зібрання та походи студентських організацій. В обох містах дійшло до поважних сутичок між студентами та поліцією. В Дебреціні дійшло до бійок між католицькими та жидівськими студентами, на тлі конкуренції, яку роблять студенти-жиди своєю чисельною участю в румунських університетах.

— Рекорд точности. Перед приблизно 65 роками брав один із ню-йорських фармерів участь у тодішній громадянській війні. Після покінчення війни оголосили список усіх відзначених за хоробрість. На списку був також згаданий фармер. Кожного дня сподівався він обіцяної медалі хоробрости. Однак коли усі вичислені на списку учасники війни таку медалю вже одержали, а його медаля та диплом ще не надходили, він погодився вже з думкою, що його прізвище опинилося на списку ймовірно через помилку. Якеж було його здивування, коли після 30 літ прислали йому в хату довгождану медалю в дорогій скриночці. Неставало ще лише диплому. Остаточно прибув і диплом, але тим разом треба було на нього ще довше ждати, ніж на медалю, бо аж 35 літ. Тепер може Гопкінс (так зветься цей фармер) почванитися відзначенням після 65 років. Він є нині 92-літнім дідуганом.

— Статистика одної бібліотеки. Одна з найбільших книгозбірень світа, „Національна Бібліотека" в Парижі, доступна лише для тих, що працюють науково, видала цікаву статистику за 1927 р. Її відвідало 194.570 читачів, які позичили 434.188 книжок. 100.000 книжок було з історії Франції, 60.000 з фільософії, 80.000 з критики літератури. Чужинні студенти найбільше цікавляться модерною франц. літературою від Бодлєра та Верлена аж до Валері. Багато відвідувачів розпитує за твори XVI. ст., з доби італійського відродження, з історії Сходу. В моді є теж російські та німецькі автори і праці російської Академії Наук.

— Китайська флєгма. Багато чули вже ми й читали про терпеливість і зимну кров китайців. Обі ці прикмети беруть свій початок у звичці кожного мешканця Синього Царства, ставитися фільософічно до проявів життя та його несподіванок. Новий причинок до цеї майже вродженої прикмети китайців ось який: Урядовець одного з банків у Батавії, китаєць Ченг, купив льос державної льотерії. Маючи вроджений мнемотехнічний талант, запамятав собі добре його число. Отже коли одного дня ранком наспіла до банку вістка, що головна виграна на льотерії впала на число 23236 і Пенг сказав собі під носом: „це мабуть моє число" — ніхто не сумнівався, що Пенг дійсно був тим щасливцем. Дивувала лише всіх байдужість Пенга, який на заклики його нетерплячих товаришів піти до хати по льос, спокійно відповів: „Маю час, грошей і так зараз не дістану".

Дописи.

БУЧАЧ. (Установчі збори Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил). Нарешті й Бучач відбув свої установчі збори Філії Товариства Охорони Воєнних Могил. До ради Філії увійшли: о. Денис Нестайко — голова, о. П. Олинський Ч. С. В. В. — заступ. голови, З. Білоскурський — секретар, Леон д Кіндибалюк — скарбник, Н. Мисевич, С. Вининський і Н. Бобик — виділові. Склад ради дає запоруку, що й бучацька філія розвине слідом інших енергійну працю в напрямі тревалої охорони могил українських поляглих, розсіяних масово в цілому повіті. К.

ГОЛОСКОВИЧІ, пов. БРОДИ. (Посвячення дому кооперативи — Народня свідомість). Дня 30. вересня ц. р. відбулося посвячення нового дому кооперативи „Єдність" у Голосковичах. Дім мурований, критий дахівкою і гарно презентується при вході до села. Була це неділя; погода гарна. В саме полудне, серед звуків дзвонів, вийшло з церкви братство в жовто-блакитних лентах і серед великого здвигу народу удалося під новий дім. Тут о. парох Ізид. Фенчинський і о. Петро Герасим в з Пониковиці Мало довершили водосвяття і посвятили новий дім. По скінченню обрядової части о. парох промовив слово до народу; слово повне любови до свого народу і втіхи з розвою кооперативи й укінчення дому, в котрім знайдуть приміщення всі культурні товариства села. При тім о. парох підчеркнув, що лишень через освіту доходить нарід до добробуту, а через освіту й богатство здобуває волю. Потім зі живи привіти п. Вол. Чировський від Філії „Просвіти" в Бродах, п. Кочержук від Повітового Союзу Кооператив і інші. — При тій нагоді належить піднести, що наше село до війни було до краю засліплене москвофільством. Крім Дудикевичів і Маркових ніхто до населення не мав приступу. Треба сказати, що богато наших невинних громадян, задурманених кацапством, марно згинуло в Талергофі, підчас коли їх хитрі провідники завчасу втікли до Росії. Такою застав нашу громаду і по війні о. Ізид. Фенчинський. Повний запалу й енергії взявся він до праці в церкві і в громаді, не звертаючи уваги на дикі пакости й авантури москвофілів. Він заложив чит. „Просвіти", яка має нині около 100 членів, гарну бібліотеку, часописи і дещо готівки; аматорські вистави і хор, якими займається п. Евгенія Фенчинська, відтягнули нарід від коршми (а було їх аж дві; від чотирьох літ нема ніодної). На місце їх заложив о. парох кооперативу „Єдність", котра нині має більше як 200 членів. Кооператива гарно розвивається, чого доказом закупно одного морга землі на її власність, вибудування дому і 3000 зол. дивіденди, призначених на докінчення нової церкви. Громада за кілька літ змінила своє лице. Кацапство, пиянство, розпуста в нашій громаді майже вже не знані. Молодші і старші горнуться до кооперативи і читальні. День 30. вересня на довго залишиться мило в нашій памяти. — **Громадянин.**

З сокільського руху.

Краєва сокільська нарада. — Здвиг у 1929 р. — Гість з Італії. — Прапор „Сокола-Батька".

В дні 21. ц. м. відбулася краєва сокільська нарада. Ухвалено відбути сокільський краєвий здвиг у Львові в червні 1929 р. Цей здвиг лучиться з 35-літнім ювилеєм першого нашого руханкового товариства „Сокола-Батька", що його перші загальні збори відбулися в дні 10. лютого 1894 р.

На здвигі сподіються гостей з усіх українських земель, а також делєгатів і американських українців, які обіцяли свою участь.

Цими днями був у відвідинах в „Соколі-Батьку" був. голова Т-ва „Український Сокіл" в Подєбрадах (Ч. С. Р.) інж. Михайло Єремїїв, знаний ще з перед війни сокільський робітник на Великій Україні що між ін. організував участь киян на здвиг в 1914 р. Як п. Єремїїв інформував, то сокільсь а руханка по чеським зразкам шириться тепер в Італії, де він від цю пору перебуває.

Небавком відбудеться святочне вручення прапора „Сокола-Батька", скоро тільки прийде дозвіл від городського старости.

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер 25-го, г. 7·30 веч. „Тоска", виступ Здении Зікової.

Пятниця 2 -го, г. 7·30 веч. „Дякую за службу", комедія Пежинського (премієра).

Кіна.

„Аполльо": „Блакитні ночі".
„Лев": „Цирк Ровль".
„Оаза": „Її батько".
„Палас": „Тайна цитаделі".
„Фатаморгана": „Дівчур".

Нові книжки й журнали.

Чар Зілля, ілюстрований щотижневий журнал. Тернопіль, ч. 9. Рік вид. II.

Учительське Слово, щомісячний орган „Взаїмної Помочі Українського Учительства". Львів, жовтень — листопад 1928. Рік вид. XVI.

Студенський Голос, орган Української Студенської Громади у Варшаві; 6 ч. за липень — вересень 1928. Рік вид. II.

Бюлетень Державного Видавництва Укр. Т. и. N-о 8—9 за серпень — вересень 192.

Літопис Українського Друку, орган Державної Бібліографії Щотижневе видання Української Книжкової Палати N-о 35 36 Рік вид. 5-ий.

Slovansky Prehled, sbornik pro poznavani politickeho, hospodarskeho, socialniho a kulturniho života slovanskych statu a nar du. Cislo 8. Rijen, rocnik XX.

Przegląd Społeczny, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Październik 1928, rok II.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На „Рідну Школу" зложили в золотих: Коопер. „Косар" у Жизномирі з чистого зиску 25, Коопер. „Згода" в Новосілках Кард. 10, Коопер. „Добробут" у Карові 15, Коопер. „Власна Поміч" Янчин 26, Чит. „Просвіти" в Дубні 50, Коопер. „Єдність" у Брошневі 5, Чит. „Просвіти" в Микулинцях 50, Кооп. „Згода" в Полусільний п. Нараїв 15, Пов. Союз Кооператив у Бучачі 100, Коопер. „Згода" в Лісовичах п. Моршин 4, Коопер. „Рідя", Вікно к. Грималова 100, Студентська Коопер. „Поступ" у Самборі 50. — С п р а в л е н н я о ш и б к и: Осипа Левицька і С-ка у Львові зложила „Рідній Школі" на заклик „Маслосоюза" 150 зол. а не 50 зол., як це помилково подано в недавному числі „Діла". — Усім ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи". 827 1 1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.